

עין משפט
ג' מצוה

נח:

ר"ן

הנודר מן הירק פרק שביעי נדרים

רש"י

מסורת הש"ס

ל"א א מ"י פ"ו מהל'
מעשר הלכה ד'

תוספות

א"א מן הירק המבש
קם הבורח: דכפתחא אס
לית עושה עמו כמלכא
לית אכל דירשאל מנדלס
מח: בחצרות: מפסח
לקמן הלף והשום והכלל
מנכס חולף אחר ניתוס
כדי שגדלו יזיר: אופ"א
היה עראי: ונלא חישיקן
נחמינו והוקבע למשך
והו ענל וגדולו ענל
דמפתחא יק לנו למר
שאלום שרע לא רחא פני
היה ויהי מותר לאכול
מח: ערלי: ובקשרין:
אס נוקח מן מן הסמי
דמח: ארס מעשרים
אכלו הרומה גדול:
אם ישרא' יהודי על
השביעית: ומנכס עמו
מנולוי שביעית: ור"ר:
אס ארס חסות שביעית
גדלו מלמנכס בשביעית
ונכנסו בשמינית מותר
לאכול מח: דלף: כי
למח: חסד ושאל נעלה
בשביעית אסו גידולי
דשמינית ומנולוי לחסור:
ברבי שרעו כלה: טון
מנולוי אכל דכר שאל
ורעו כלה מיעבא ליה:
והרמא וכו' השום: וסוס
אלן ועל כלה: ור"למא
בכרובנין: שדקן בשביעית:
ואס חסד קרני: ואל
ערע לחמיו טלי הא
ואס לו למר שדקן:
ור"למא בתקובות: הא
דקתני מנולוי שביעית
מותר לאכול עמו היט
בנינו פירות מלשון דלימא
למחר דלימא יונא דפר
גדולו טולס בשביעית
ולא לירי כלא מפירות
שנכנסו בשביעית לחסות:
המנכס קרני: ואל
האוחס המחוברות גדולו
בשביעית ואלס קן על כרן
ההיתר משום יסדוחו
גדולין: י"בא תרתי
תיובתא רדבי יוחנן רבי

המנכס. מלקט עליו יתרים: בחסיות. מפרש לקמן דחסיות
דכר שאין זרעו כלה כגון הלוף והשום והכללים: אוכל מהם עראי.
ולא חישיקן שמה קודם שזרעם הוטבלו למעשר דכיון דמעשר דידיהו
מדרבנן בעלמא הוא לא חישיקן להכי ועוד דכיון דקיס לן כהאי
כתיי שלא עשר דקתני ומעשרן
ודאי מפתחא לא כלו לדי גורן:
מחסיות אלא בשביל מעשר. קן נראה
בעיני: ומעשרן ודאי. דקיס לן
כיה שלא עירש: למולאי שביעית
מוסר. לאכול אופן עליו שגדלו
בשמינית דולאי גידוליהן רבין על
עיקר איסור המעשר כהן. ואחרים
פרשו דקיס לן דהכי הוא ואין לומר:
ודלמא כסערוכס. כלומר שנתערבו
מאליהן אחר קן בחסיות אחרות:
בשנכס קסני. ובעוד שהוא מנכס
משמע שולס ואוכל אף על פי שאין
כאן מערוכות: ודלמא כמדוכנין.
שטומן חסיות הללו קודם שנטען:
שאר קסני. ולא טרם כהכי. הלכך
אפשר לא בעיין דלחו גדולין של
שמינית ומנולוי עיקר של שביעית:
לימא סיהו מיוכסיה דרבי יוחנן
ורבי יוסן. דרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)

המנכש עם הכותי בחסיות אוכל מהן
אכילת עראי ומעשרן ודאי רבי שמעון בן
אלעזר ואומר אם ישראל חשוד על השביעית
למוצאי שביעית מותר למימרא דגידולי
היתר מעלין את האיסור ודלמא בדבר שזרעו
כלה הא תניא אלו הן חסיות כגון הלוף השום
והבצלים ודלמא במדוכנין חשוד על
השביעית קתני ודלמא בתערובת המנכש
קתני לימא תיהו תיובתיה דרבי יוחנן ודרבי
יונתן אמר רבי יצחק שניא שביעית הואיל
ואיסורה ע"י קרקע בטילתה נמי ע"י קרקע
הרי מעשר דאיסרו ע"י קרקע ואין בטילתו
על ידי קרקע דתניא "ליטרא מעשר מבל
שזרעה בקרקע והשביחה והרי היא כעשר
ליטרון חייבת במעשר ובשביעית ואותה
ליטרא מעשר עליה ממקום אחר לפי חשבון
אמרי

בחסיות. מפרש לקמן: אוכל מן עראי. כמו שאר ענל גמור:
ומעשרן ודאי. ולא דמאי דודאי כותי לא הפריש מעשר מהן
כלל: רשכ"א אומר כו'. טעמיה דנפשיה קאמר: אס ישראל חשוד
על השביעית. שחשוד שנטע חסיות שביעית בשמינית (א) ישראל
המנכס עמו בשמינית מותר לו לאכול
מהן משום גידולי הימר שגדלו
בשמינית מעלין את האיסור: ודלמא.
הא דרבי שמעון בן אלעזר דגידולי
היתר מעלין את האיסור בדבר שזרעו
כלה. וקא פריך ומי מליט אמרת
דכדבר שזרעו כלה מיירי והמנא ואלו
הן חסיות הלוף לופינ"א מכלל דכדבר
שאלן זרעו כלה מיירי ואפ"ה מותר
ושמע מינה גידולי הימר מעלין את
האיסור ולעולם מהא פשטה: וקא
פריך עלה דלמח מהא לא תפשוט
דמדוכנין קא מיירי ושמא כלו כשהן
גדולין דלימא לעיקר בעין שהוא
מתכוין למוכסן כדי שיהו בטלנין:
מריך עלה לא מליט אמרת דחשוד על
השביעית קסני. וכיון דחשוד הוא
לא משגח ליה להאכלין גידוכיס
ושלימס מאליהן ולעולם תפשוט מינה
דגידולי הימר מעלין את האיסור:

המנכש עם הכותי
בחסיות. מפרש לקמן: אוכל מן עראי. כמו שאר ענל גמור:
ומעשרן ודאי. ולא דמאי דודאי כותי לא הפריש מעשר מהן
כלל: רשכ"א אומר כו'. טעמיה דנפשיה קאמר: אס ישראל חשוד
על השביעית. שחשוד שנטע חסיות שביעית בשמינית (א) ישראל
המנכס עמו בשמינית מותר לו לאכול
מהן משום גידולי הימר שגדלו
בשמינית מעלין את האיסור: ודלמא.
הא דרבי שמעון בן אלעזר דגידולי
היתר מעלין את האיסור בדבר שזרעו
כלה. וקא פריך ומי מליט אמרת
דכדבר שזרעו כלה מיירי והמנא ואלו
הן חסיות הלוף לופינ"א מכלל דכדבר
שאלן זרעו כלה מיירי ואפ"ה מותר
ושמע מינה גידולי הימר מעלין את
האיסור ולעולם מהא פשטה: וקא
פריך עלה דלמח מהא לא תפשוט
דמדוכנין קא מיירי ושמא כלו כשהן
גדולין דלימא לעיקר בעין שהוא
מתכוין למוכסן כדי שיהו בטלנין:
מריך עלה לא מליט אמרת דחשוד על
השביעית קסני. וכיון דחשוד הוא
לא משגח ליה להאכלין גידוכיס
ושלימס מאליהן ולעולם תפשוט מינה
דגידולי הימר מעלין את האיסור:

המנכש עם הכותי
בחסיות. מפרש לקמן: אוכל מן עראי. כמו שאר ענל גמור:
ומעשרן ודאי. ולא דמאי דודאי כותי לא הפריש מעשר מהן
כלל: רשכ"א אומר כו'. טעמיה דנפשיה קאמר: אס ישראל חשוד
על השביעית. שחשוד שנטע חסיות שביעית בשמינית (א) ישראל
המנכס עמו בשמינית מותר לו לאכול
מהן משום גידולי הימר שגדלו
בשמינית מעלין את האיסור: ודלמא.
הא דרבי שמעון בן אלעזר דגידולי
היתר מעלין את האיסור בדבר שזרעו
כלה. וקא פריך ומי מליט אמרת
דכדבר שזרעו כלה מיירי והמנא ואלו
הן חסיות הלוף לופינ"א מכלל דכדבר
שאלן זרעו כלה מיירי ואפ"ה מותר
ושמע מינה גידולי הימר מעלין את
האיסור ולעולם מהא פשטה: וקא
פריך עלה דלמח מהא לא תפשוט
דמדוכנין קא מיירי ושמא כלו כשהן
גדולין דלימא לעיקר בעין שהוא
מתכוין למוכסן כדי שיהו בטלנין:
מריך עלה לא מליט אמרת דחשוד על
השביעית קסני. וכיון דחשוד הוא
לא משגח ליה להאכלין גידוכיס
ושלימס מאליהן ולעולם תפשוט מינה
דגידולי הימר מעלין את האיסור:

ולמא כסערוכס. כלומר שנתערבו
מאליהן אחר קן בחסיות אחרות:
בשנכס קסני. ובעוד שהוא מנכס
משמע שולס ואוכל אף על פי שאין
כאן מערוכות: ודלמא כמדוכנין.
שטומן חסיות הללו קודם שנטען:
שאר קסני. ולא טרם כהכי. הלכך
אפשר לא בעיין דלחו גדולין של
שמינית ומנולוי עיקר של שביעית:
לימא סיהו מיוכסיה דרבי יוחנן
ורבי יוסן. דרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)

ולמא כסערוכס. כלומר שנתערבו
מאליהן אחר קן בחסיות אחרות:
בשנכס קסני. ובעוד שהוא מנכס
משמע שולס ואוכל אף על פי שאין
כאן מערוכות: ודלמא כמדוכנין.
שטומן חסיות הללו קודם שנטען:
שאר קסני. ולא טרם כהכי. הלכך
אפשר לא בעיין דלחו גדולין של
שמינית ומנולוי עיקר של שביעית:
לימא סיהו מיוכסיה דרבי יוחנן
ורבי יוסן. דרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)

ולמא כסערוכס. כלומר שנתערבו
מאליהן אחר קן בחסיות אחרות:
בשנכס קסני. ובעוד שהוא מנכס
משמע שולס ואוכל אף על פי שאין
כאן מערוכות: ודלמא כמדוכנין.
שטומן חסיות הללו קודם שנטען:
שאר קסני. ולא טרם כהכי. הלכך
אפשר לא בעיין דלחו גדולין של
שמינית ומנולוי עיקר של שביעית:
לימא סיהו מיוכסיה דרבי יוחנן
ורבי יוסן. דרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)

ולמא כסערוכס. כלומר שנתערבו
מאליהן אחר קן בחסיות אחרות:
בשנכס קסני. ובעוד שהוא מנכס
משמע שולס ואוכל אף על פי שאין
כאן מערוכות: ודלמא כמדוכנין.
שטומן חסיות הללו קודם שנטען:
שאר קסני. ולא טרם כהכי. הלכך
אפשר לא בעיין דלחו גדולין של
שמינית ומנולוי עיקר של שביעית:
לימא סיהו מיוכסיה דרבי יוחנן
ורבי יוסן. דרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)

ולמא כסערוכס. כלומר שנתערבו
מאליהן אחר קן בחסיות אחרות:
בשנכס קסני. ובעוד שהוא מנכס
משמע שולס ואוכל אף על פי שאין
כאן מערוכות: ודלמא כמדוכנין.
שטומן חסיות הללו קודם שנטען:
שאר קסני. ולא טרם כהכי. הלכך
אפשר לא בעיין דלחו גדולין של
שמינית ומנולוי עיקר של שביעית:
לימא סיהו מיוכסיה דרבי יוחנן
ורבי יוסן. דרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)

ולמא כסערוכס. כלומר שנתערבו
מאליהן אחר קן בחסיות אחרות:
בשנכס קסני. ובעוד שהוא מנכס
משמע שולס ואוכל אף על פי שאין
כאן מערוכות: ודלמא כמדוכנין.
שטומן חסיות הללו קודם שנטען:
שאר קסני. ולא טרם כהכי. הלכך
אפשר לא בעיין דלחו גדולין של
שמינית ומנולוי עיקר של שביעית:
לימא סיהו מיוכסיה דרבי יוחנן
ורבי יוסן. דרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)

יורה שפכה בוקנה וכו' אסור ולרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)
בכרס אע"פ שנקר הכרס אסור אלמא כסירא ליה דלחן גדולין
מעלין את העיקר: שניא שביעית הואיל ואיסורה על ידי קרקע.
דכתיב ושנתה הארץ (ד) בעלמא על ידי קרקע מה שאין כן ערלה
דחסרון זמן גרס לה איסורא וכלאים נמי מערוכות הוא דקא גריס:
חייבם כמעשר. היינו מעשר מן המעשר שיתה חייבת זו
קודם שזרעה ולא בטלה דפטורי בשביעית משום דהפקרא ניהו:
ובשביעית. שרץ לזכר את הכל קודם זמן הביעור: ואופס
ליטרא מעשר עליה ממקום אחר. מעשר מן המעשר אכל מיניה וזיה
לא דכיון דליטרון דתוספת פטורי היה ליה מן הפטור על החיוב:
מעשר

יורה שפכה בוקנה וכו' אסור ולרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)
בכרס אע"פ שנקר הכרס אסור אלמא כסירא ליה דלחן גדולין
מעלין את העיקר: שניא שביעית הואיל ואיסורה על ידי קרקע.
דכתיב ושנתה הארץ (ד) בעלמא על ידי קרקע מה שאין כן ערלה
דחסרון זמן גרס לה איסורא וכלאים נמי מערוכות הוא דקא גריס:
חייבם כמעשר. היינו מעשר מן המעשר שיתה חייבת זו
קודם שזרעה ולא בטלה דפטורי בשביעית משום דהפקרא ניהו:
ובשביעית. שרץ לזכר את הכל קודם זמן הביעור: ואופס
ליטרא מעשר עליה ממקום אחר. מעשר מן המעשר אכל מיניה וזיה
לא דכיון דליטרון דתוספת פטורי היה ליה מן הפטור על החיוב:
מעשר

יורה שפכה בוקנה וכו' אסור ולרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)
בכרס אע"פ שנקר הכרס אסור אלמא כסירא ליה דלחן גדולין
מעלין את העיקר: שניא שביעית הואיל ואיסורה על ידי קרקע.
דכתיב ושנתה הארץ (ד) בעלמא על ידי קרקע מה שאין כן ערלה
דחסרון זמן גרס לה איסורא וכלאים נמי מערוכות הוא דקא גריס:
חייבם כמעשר. היינו מעשר מן המעשר שיתה חייבת זו
קודם שזרעה ולא בטלה דפטורי בשביעית משום דהפקרא ניהו:
ובשביעית. שרץ לזכר את הכל קודם זמן הביעור: ואופס
ליטרא מעשר עליה ממקום אחר. מעשר מן המעשר אכל מיניה וזיה
לא דכיון דליטרון דתוספת פטורי היה ליה מן הפטור על החיוב:
מעשר

יורה שפכה בוקנה וכו' אסור ולרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)
בכרס אע"פ שנקר הכרס אסור אלמא כסירא ליה דלחן גדולין
מעלין את העיקר: שניא שביעית הואיל ואיסורה על ידי קרקע.
דכתיב ושנתה הארץ (ד) בעלמא על ידי קרקע מה שאין כן ערלה
דחסרון זמן גרס לה איסורא וכלאים נמי מערוכות הוא דקא גריס:
חייבם כמעשר. היינו מעשר מן המעשר שיתה חייבת זו
קודם שזרעה ולא בטלה דפטורי בשביעית משום דהפקרא ניהו:
ובשביעית. שרץ לזכר את הכל קודם זמן הביעור: ואופס
ליטרא מעשר עליה ממקום אחר. מעשר מן המעשר אכל מיניה וזיה
לא דכיון דליטרון דתוספת פטורי היה ליה מן הפטור על החיוב:
מעשר

יורה שפכה בוקנה וכו' אסור ולרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)
בכרס אע"פ שנקר הכרס אסור אלמא כסירא ליה דלחן גדולין
מעלין את העיקר: שניא שביעית הואיל ואיסורה על ידי קרקע.
דכתיב ושנתה הארץ (ד) בעלמא על ידי קרקע מה שאין כן ערלה
דחסרון זמן גרס לה איסורא וכלאים נמי מערוכות הוא דקא גריס:
חייבם כמעשר. היינו מעשר מן המעשר שיתה חייבת זו
קודם שזרעה ולא בטלה דפטורי בשביעית משום דהפקרא ניהו:
ובשביעית. שרץ לזכר את הכל קודם זמן הביעור: ואופס
ליטרא מעשר עליה ממקום אחר. מעשר מן המעשר אכל מיניה וזיה
לא דכיון דליטרון דתוספת פטורי היה ליה מן הפטור על החיוב:
מעשר

יורה שפכה בוקנה וכו' אסור ולרבי יוחנן דלמח לעיל (מ:)
בכרס אע"פ שנקר הכרס אסור אלמא כסירא ליה דלחן גדולין
מעלין את העיקר: שניא שביעית הואיל ואיסורה על ידי קרקע.
דכתיב ושנתה הארץ (ד) בעלמא על ידי קרקע מה שאין כן ערלה
דחסרון זמן גרס לה איסורא וכלאים נמי מערוכות הוא דקא גריס:
חייבם כמעשר. היינו מעשר מן המעשר שיתה חייבת זו
קודם שזרעה ולא בטלה דפטורי בשביעית משום דהפקרא ניהו:
ובשביעית. שרץ לזכר את הכל קודם זמן הביעור: ואופס
ליטרא מעשר עליה ממקום אחר. מעשר מן המעשר אכל מיניה וזיה
לא דכיון דליטרון דתוספת פטורי היה ליה מן הפטור על החיוב:
מעשר

על כל די שפכה בוקנה וכלאים על ידי עקרת הכרס לא חשבין להו מערוכין דמי
טעון ואין בטילתה ע"י ידי קרקע. כשהתערבין ממילא גדולין מן העיקר: י"בא כעשר
סטור מן המעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן
הטעון לתרומת מעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן
הטעון לתרומת מעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן

על כל די שפכה בוקנה וכלאים על ידי עקרת הכרס לא חשבין להו מערוכין דמי
טעון ואין בטילתה ע"י ידי קרקע. כשהתערבין ממילא גדולין מן העיקר: י"בא כעשר
סטור מן המעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן
הטעון לתרומת מעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן
הטעון לתרומת מעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן

על כל די שפכה בוקנה וכלאים על ידי עקרת הכרס לא חשבין להו מערוכין דמי
טעון ואין בטילתה ע"י ידי קרקע. כשהתערבין ממילא גדולין מן העיקר: י"בא כעשר
סטור מן המעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן
הטעון לתרומת מעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן
הטעון לתרומת מעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן

על כל די שפכה בוקנה וכלאים על ידי עקרת הכרס לא חשבין להו מערוכין דמי
טעון ואין בטילתה ע"י ידי קרקע. כשהתערבין ממילא גדולין מן העיקר: י"בא כעשר
סטור מן המעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן
הטעון לתרומת מעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן
הטעון לתרומת מעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן

על כל די שפכה בוקנה וכלאים על ידי עקרת הכרס לא חשבין להו מערוכין דמי
טעון ואין בטילתה ע"י ידי קרקע. כשהתערבין ממילא גדולין מן העיקר: י"בא כעשר
סטור מן המעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן
הטעון לתרומת מעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן
הטעון לתרומת מעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן

על כל די שפכה בוקנה וכלאים על ידי עקרת הכרס לא חשבין להו מערוכין דמי
טעון ואין בטילתה ע"י ידי קרקע. כשהתערבין ממילא גדולין מן העיקר: י"בא כעשר
סטור מן המעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן
הטעון לתרומת מעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן
הטעון לתרומת מעשר ואף על פי שחיגיגה דרין ענל להפרס עליה חרומה ומעשר היינו מדרבנן